

Sähköisen lääkemääräyksen käytön ja käyttöönottojen tilanne

Terveydenhuollon ATK-päivät

Turun kongressikeskus Logomo 28.–29.5.2013

Projektipäällikkö Riitta Konttinen

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

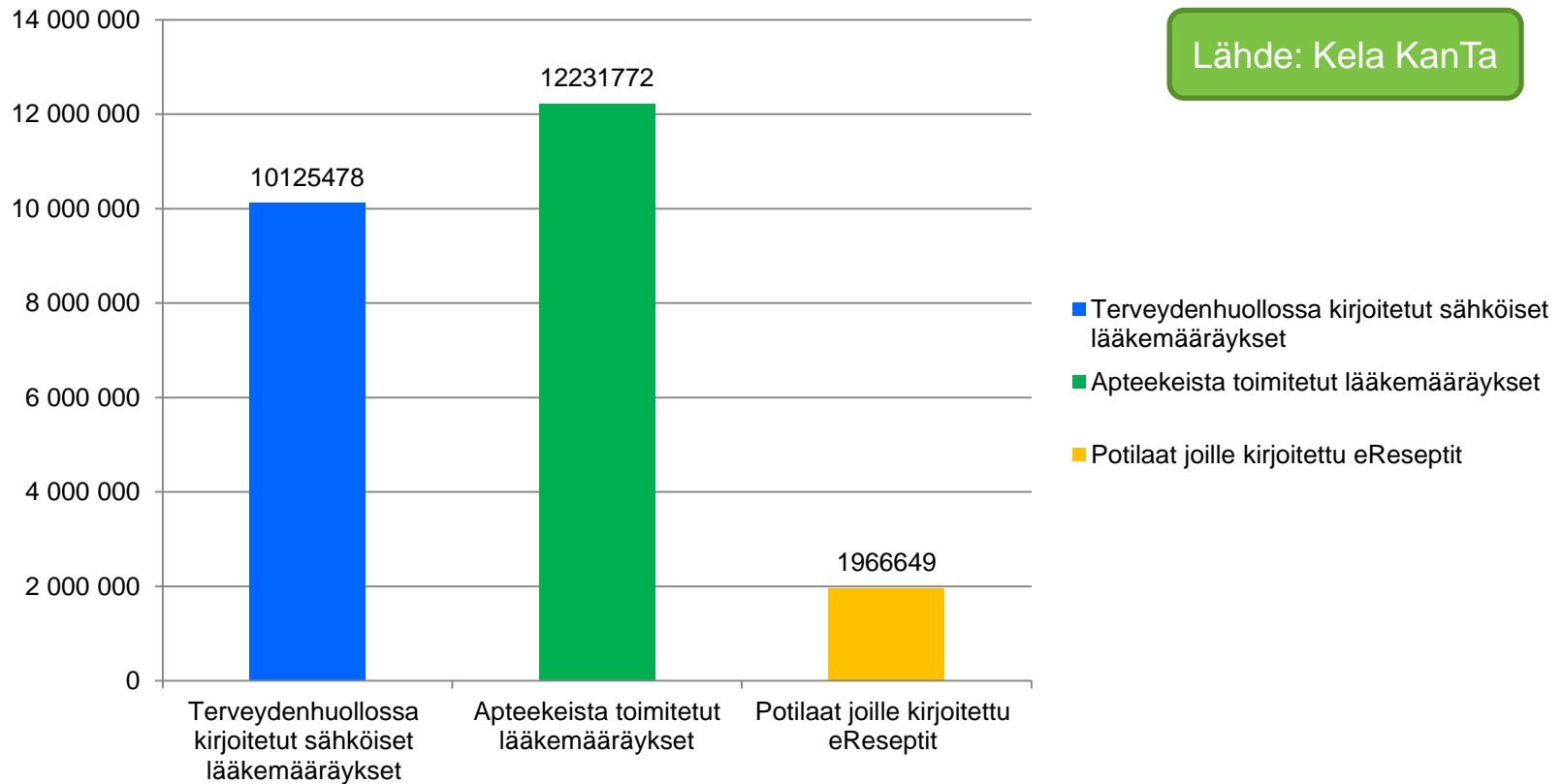

Esityksen sisältö

- Sähköisen lääkemääräyksen käyttöluvut
- Kansallisten tietojärjestelmäpalveluiden hyödyntäminen
- Sähköisen lääkemääräyksen käyttöönotto-
monitoimijayhteistyötä
- Sähköisen lääkemääräyksen käyttöönotto ja nykytilanne
julkisessa terveydenhuollossa
- Yksityisen terveydenhuollon palveluja tarjoavien sähköisen
lääkemääräyksen käyttöönotto
- KanTa-muutoshallinta

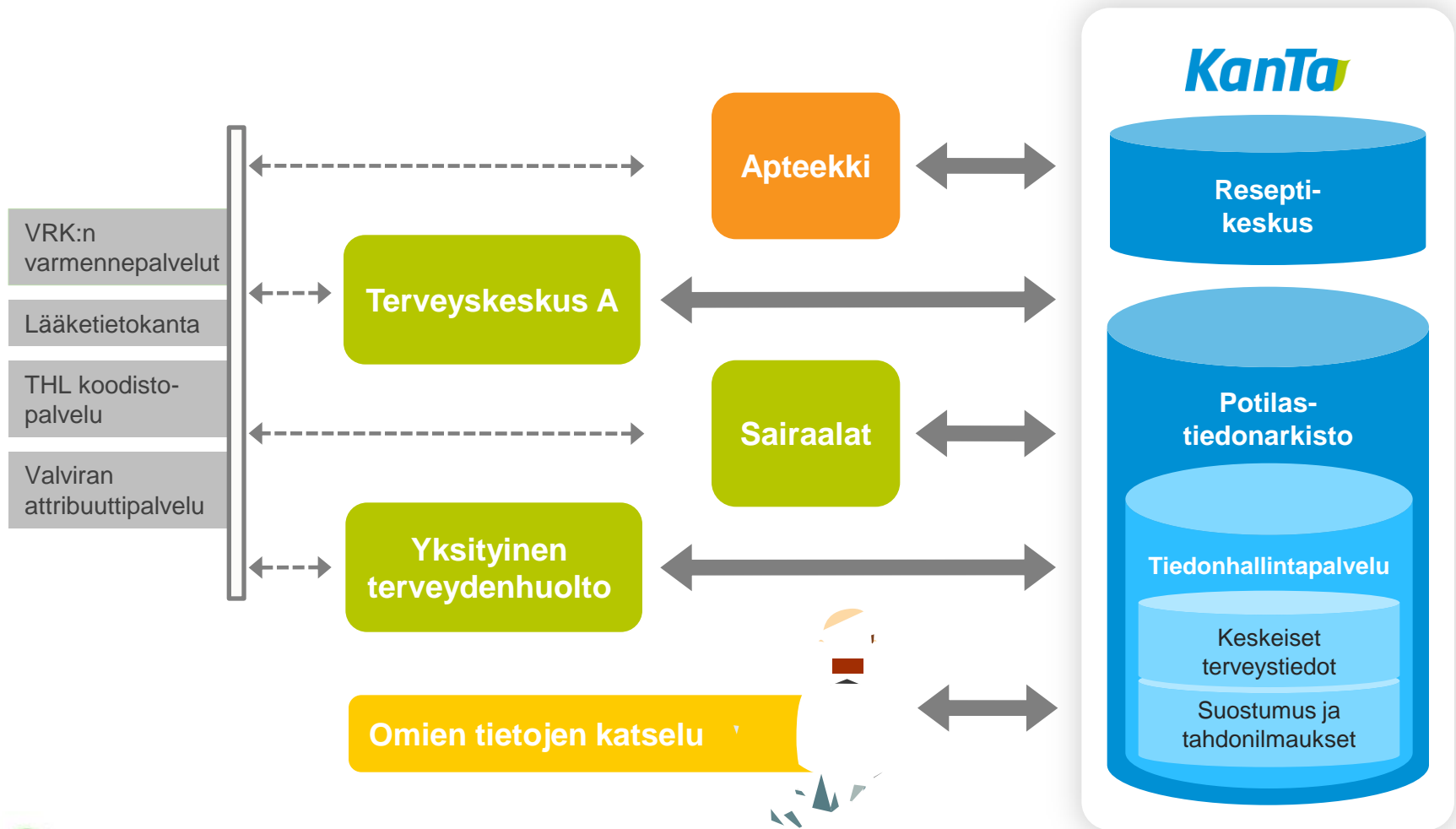
Sähköisen reseptin käyttötilastot 21.5.2013

Lähde: Kela KanTa

n. 65 000- 75 000 sähköistä reseptiä / päivä,
n. 66 000- 78 000 toimitusta/päivä

Kansallisten tietojärjestelmäpalveluiden hyödyntäminen

THL/OPER-yksikön yhteistyökumppanit KanTa (Kansallinen Terveysarkisto)-palveluiden käyttöönotossa ja käytössä

STM laatii säädökset : strateginen ohjaus, rahoitus

THL

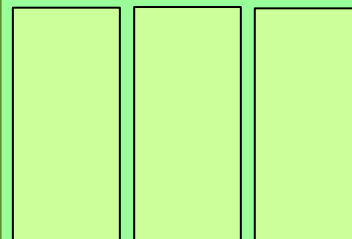
TIETO-osasto

OPER-yksikkö

Suunnittelee, seuraa ohjaa käyttöönottoja ja käyttöä laatii sisällölliset määrittymiset

Tietorakenteet ja luokitukset (TILU)-yksikkö

Organisaatio -OID ja Valveri-rekisteritiedot sote-rekisteriin

Kela

Reseptikeskuksen rekisterin pitäjä Arkistopalvelu laatii tekniset määrittymiset

VRK

Varmenne palvelut

Valvira

Valveri-rekisteri Terhikki-rekisteri, atribuuttipalvelut ja tuki VRK:lle

Apteekit
SAL
YA

FIMEA

Lääketietokanta Apteekkien toiminta

Julkisen ja yksityisen th:n palveluja tarjoavat toimijat

Potilastietojärjestelmien ja apteekkijärjestelmien toimittajat

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

KanTa-palvelut: ensimmäisenä Sähköinen lääkemääräys

Käyttöönotto ja käyttö julkisessa terveydenhuollossa

Julkisen terveydenhuollon ja apteekkien sähköisen lääkemääräyksen käyttöönoton eteneminen

- **KanTa (Kansallinen terveystietokanta) -palveluista** ensimmäisenä toteutui sähköisen lääkemääräyksen käyttöönotot julkisessa terveydenhuollossa
- Pilotti käynnistyi 20.5.2010 Turun sosiaali- ja terveystoimen yksiköissä, Kirkkotien terveysasemalla
- **Terveydenhuollon** käyttöönottoja koordinoi
 - Kuntaliiton KunTo-hanketoimisto ad. 31.12.2011
 - THL/OPER 1.1.2012 alkaen
 - Käyttöönotot etenivät alueellisesti sairaanhoitopiireittäin, jaettuna paikallisiin projekteihin
- **Apteekkien** liittymistä Kelan Reseptikeskukseen, sähköisen lääkemääräyksen toimittamisvalmiuteen, edisti Suomen Apteekkariliiton koordinoima Elsa-hanke
 - Sähköisiä reseptejä toimitti ensimmäisenä Turun Nummenmäen apteekki
 - Käyttöönotot etenivät apteekki kerrallaan
- Pilottien kokemusten pohjalta ”hiottiin” kansallisesti yhtenäisiä toimintamalleja julkisessa terveydenhuollossa sekä apteekeissa

Julkisen terveydenhuollon ja apteekkien sähköisen lääkemääräyksen käyttöönotto

- **Apteekeista** 98 % oli liittynyt Reseptikeskukseen lakisääteiseen määräaikaan 31.03.2012 mennessä
- 10/2012 kaikki (n=815) apteekkia pystyivät toimittamaan sähköisiä lääkemääräyksiä
- **Julkisen terveydenhuollon** kaikki sairaanhoitopiirit (n=20) olivat liittyneet Kelan KanTa-palveluun, sähköisen lääkemääräyksen käyttäjinä. 5.3.2013 mennessä, lakisääteinen takaraja oli 31.3.2013.
- Liittyneitä organisaatioita on n.180. Organisaatioiden lukumäärää, julkisen työterveyshuollon organisaatiot mukaan lukien, on organisaatiomuutosten vuoksi muuttunut alkuperäisestä (n=170).
- **Kymmenen** julkisen terveyshuollon organisaation toimintayksikköä ei ehtinyt liittyä em. määräaikaan mennessä:
- **Syyt:**
 - Kuudessa julkisen työterveyshuollon toimintayksikössä käytössä olevien potilastietojärjestelmän (n= 2) ja kolmen suun th:n organisaation käytössä olevien potilastietojärjestelmän sähköisen lääkemääräyksen valmiuden viivästyminen
 - Yhden suun th:n organisaatiossa viivästynyt potilastietojärjestelmän vaihto

Julkinen terveydenhuolto 4/2013

Sähköisen lääkemääräyksen käyttöönotot

20/20 aluetta, n.180 julkisen th:n organisaatiota liittynyt KanTa:n 31.3.2013 mennessä

Q2/2010
Q1-2 / 2011

Varsinais-Suomi
(Turku)
20.05.2010–

Kymenlaakso
(Kotka)
06.04.2011–

Itä-Savo
09.06.2011–

Länsi-Pohja
16.06.2011–

Q3-4 / 2011

Päijät-Häme
15.-19.09.2011–

Kanta-Häme
24.11.2011–

Lappi 1 (Pello)
15.12.2011–

Q1-2 / 2012

Varsinais-Suomi
17.01.2012–
Etelä-Karjala (EKSOTE)
18.01.2012–
Keski-Uusimaa (Kuura)
30.01.2012–
Pohjois-Karjala
17.03.2012–
Kymenlaakso
20.03.2012–
Itä-Uusimaa 1 (Loviisa)
26.03.2012–
Lappi 2
26.1.2012–
HUS HYKS 1
30.04.2012–
Vantaa / Kerava
02.04.2012–
Tuusula
11.04.2012–
Pirkanmaa 1 (Tampere)
02.04.2012–
Etelä-Savo
02.05.2012–

*Kaikilla (100 %)
apteekeilla
toimittamisvalmius 10/2012*

Q3 -4 / 2012

Pohjois-Karjala 2
29.08.2012–
Itä-Uusimaa 2
03.09.2012–
HUS 2
03.09.2012–
Pohjois-Savo 1
7.9.2012–
Kauniainen
29.09.2012–
Espoo
11.10.2012–
Etelä-Pohjanmaa 1
01.10.2012–
Keski-Pohjanmaa
09.10.2012–
Vaasan seutu 1
23.10.2012–
Pohjois-Pohjanmaa 1
31.10.2012–
Helsinki
1.11.2012–
Länsi-Uusimaa 1
1.11.2012–
Keski-Suomi 1
3.12.2012–
Pirkanmaa 2
12.12.2012–
Varsinais-Suomi 3
12.12.2012–

Q1/ 2013

Etelä-Pohjanmaa 2
01.01.2013–
Pohjois-Savo 2
02.01.2013–
Pohjois-Pohjanmaa 2
07.01.2013–
Satakunta
07.01.2013–
Pohjois-Karjala 3
16.01.2013–
Vaasan seutu 2
29.01.2013–
Keski-Suomi 2
04.02. 2013–
Pirkanmaa 3
13.2.2013–
Kainuu
18.2.2013–
Länsi-Uusimaa 2
4.3.2013–
Länsi-Pohja
27.3.2013–
Lappi 3
27.3.2013–

*Julkinen th 01.04.2013
INVOINNIN LAITOS*

Sähköisen lääkemääräyksen käyttöasteiden keskiarvo (%) julkisessa th:ssa alueittain 21.5.2013

Keskiarvojen ka 76 %

Käyttöaste (%) = $100 * (n/N)$, jossa
 n = sähköisten lääkemääräysten lkm
 N = kaikki potilastietojärjestelmiin kirjattujen lääkemääräysten lkm
 (Laskennassa ovat mukana ensimmäisen kerran kirjoitetut ja uudistetut sähköiset lääkemääräykset)

Pohjois-Suomi

Kainuu:	83 %
Keski-Pohjanmaa:	66 %
Pohjois-Pohjanmaa:	73 %
Lappi	70 %
Länsi-Pohja:	92 %

Länsi-Suomi

Etelä-Pohjanmaa:	87 %
Vaasan seutu:	52 %
Kanta-Häme:	57 %
Päijät-Häme:	72 %
Pirkanmaa:	74 %

Lounais-Suomi

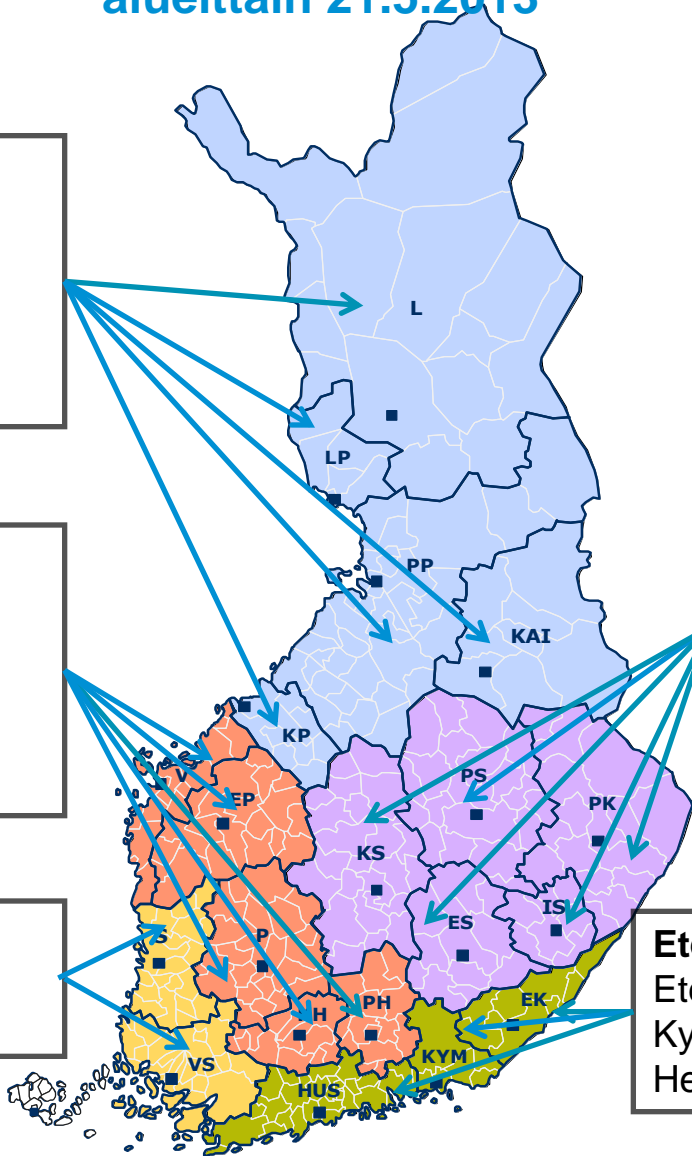
Satakunta:	80 %
Varsinais-Suomi:	81 %

Keski- ja Itä-Suomi

Keski-Suomi :	76 %
Pohjois-Savo:	73 %
Itä-Savo:	69 %
Etelä-Savo:	80 %
Pohjois-Karjala:	91 %

Etelä-Suomi

Etelä-Karjala:	86 %
Kymenlaakso:	83 %
Helsinki-Uusimaa:	79 %

Lähde: Kuntaliitto
 Karttakuva: KL/JAH 7.10.2011

Sähköisen lääkemääräyksen käyttöönotossa

- Luotiin kansallisesti yhtenäiset KanTa-palveluihin liittymisen menettelytavat, joita hyödynnetään Potilastiedon arkiston käyttöönotoissa
 - **Käyttöönoton käsikirja ja KanTa-liittymisen menettelytavat**
 - Projektihallintaohjeet, Ohjeet ja menettelyt tietoturvapoliitikalle ja auditointimenettelyille: potilas- ja apteekkijärjestelmille, organisaation toiminnalle (= sisäinen auditointi), tietoliikenteelle, organisaatiorekisterille, varmennepalveluille ja Valviran rooli- ja attribuuttipalveluille, kansallisesti yhtenäiset toimintamalleille, koulutukselle: verkkokoulu, KanTa-liittymisen ohjeet, käytön aikainen tuki, kansalais- ja ammattilaisviestintä
 - **Käyttöönottojen seuranta**
 - Varjo (valtakunnallinen sähköisen lääkemääräyksen käyttöönoton seuranta yhteistyöryhmä)-kokoukset x 1 / kk, jatkuu julkisen th:n potilastiedon arkiston käyttöönottoja seuraavana työryhmänä
 - Käyttöönottokokemusten kokoaminen ja selvitettävien asioiden edistäminen yhteistyössä viranomaisten, apteekkien, käyttäjien järjestelmätoimittajien kanssa
 - **Käytön seuranta**
 - Ohjeistus ja menettelytavat häiriö- ja poikkeustilanteisiin (kansalliset, apteekeille ja organisaatioille)
 - Sähköisen lääkemääräyksen käyttöasteet

KanTa-palvelut: ensimmäisenä Sähköinen lääkemääräys

**Käyttöönoton eteneminen yksityisen
terveydenhuollon palveluntuottajilla**

Yksityisen terveydenhuollon sähköisen lääkemääräyksen käyttöönottosuunnitelmat

- **Yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköiden** sekä terveydenhuollon toimintayksikön tiloissa toimivien itsenäisten ammatinharjoittajien liittyminen Kelan KanTa:n sähköisen lääkemääräyksen käyttäjänä 31.3.2014 mennessä (L 61/2007)
- Itsenäisten ammatinharjoittajien KanTa-palveluihin liittymistä edistetään, kun toimijoilla on käytössään sähköisen lääkemääräyksen-valmiudella varustettu, auditoitu potilastietojärjestelmä tai reseptisovellus.
 - Esiselvitys tehty web-mobiili- reseptisovellusvalmiuksista, joka pohjautuu järjestelmätoimittajille esitettyyn tietopyyntöön
 - Raportti tietopyynnön vastauksista käyty läpi STM- Kela- VRK –Valvira- THL-yhteistyössä - > pohjana tulevalle päätöksille
- Sosiaalihuollon piiriin kuuluvien organisaatioiden ja toimintayksiköiden käyttöönottosuunnitelmat käynnistyvät, kun lakisääteiset käyttöönotot on edistetty
- Ahvenanmaa valmistautumassa sähköisen lääkemääräyksen käyttöönottoon

Yksityisen terveydenhuollon sähköisen lääkemääräyksen käyttöönottosuunnitelmat

- **Käyttöönottojen suunnittelu ja ohjaus**
 - THL vastaa aikatauluista, Kela liittymisistä, VRK varmennepalveluista yhteistyössä Valviran kanssa, järjestelmätoimittajat vastaavat auditoidun järjestelmän käyttöönotoista
 - Lisäksi apuna on ”eRespa”- joka on yksityisen sektorin sähköisen lääkemääräyksen käyttöönoton tukihanke
- **Käyttöönottojen valmistelua edistetään yksityisen terveydenhuollon toimijoille suunnatuilla**
 - **nk. valmistelukokouksilla, jotka toteutetaan järjestelmäkohtaisesti** aktivoidaan organisaatiot KanTa-palveluihin liittymistä edeltävien organisaation sisäisen auditoinnin tehtävien toteuttamiseen
 - Q2 2013 sovittu yhteensä 6 valmistelukokousta
 - **Sähköisen lääkemääräyksen toimintamallikoulutuksilla**
- **Kokoukset ja koulutukset** toteutetaan keskitetysti Helsingistä, webcasting – yhteydellä
 - Toimintamallikoulutuksesta nauhoite 23.4. 2013, josta julkaisu osoitteessa: <http://www.youtube.com/user/THLfinland>
 - Kannustetaan itsenäiseen opiskeluun <http://www.kanta.fi/reseptikoulutus>

Yksityisen terveydenhuollon palveluntuottajien
Sähköisen lääkemääräyksen käyttöönottosuunnitelmatilanne 21.5.2013
 1Q/2013 – 1Q/2014

1Q/ 2013

2 Q/ 2013

22.4.2013
 Mediatri-käyttäjä
 tuotannon aloitus

Acute- käyttäjän
 Pilottivalmistelut

3 Q/ 2013

Acute-käyttäjät
 pilotti ja muut

Pegasos-käyttäjä

Mediatri- käyttäjät

**DynamicHealth-
 käyttäjät ?**

4 Q/ 2013

Acute-käyttäjät

Mediatri- käyttäjät

Effica-käyttäjät

**DynamicHealth-
 käyttäjät**

**SoftMedic
 -käyttäjät ?**

**AssisDent –
 käyttäjät ?**

1 Q/ 2014

**DynamicHealth-
 käyttäjät**
**SoftMedic
 -käyttäjät**
**AssisDent –
 käyttäjät**

Helmi-käyttäjät?
**eDoctoral-
 käyttäjät?**

**OpusDeantal-
 käyttäjät?**

WinHit ?
Effica-käyttäjät

Muut järjestelmät

**Käyttöönotot järjestelmittäin
 aikataulut varmistuvat , kun järjestelmät auditoitu**
 Valmistelut käynnistyvät jo 6 kk aikaisemmin
 Aikataulujen kiinnittäminen n. 3 kk ennen tuotannon aloittamista

**Julkisen th:n
 liittymisen dead
 line 31.03.2013**

TERVEYDEN JA HYVINVO

**Yksityisen th:n
 liittymisen dead
 line 31.3.2014**

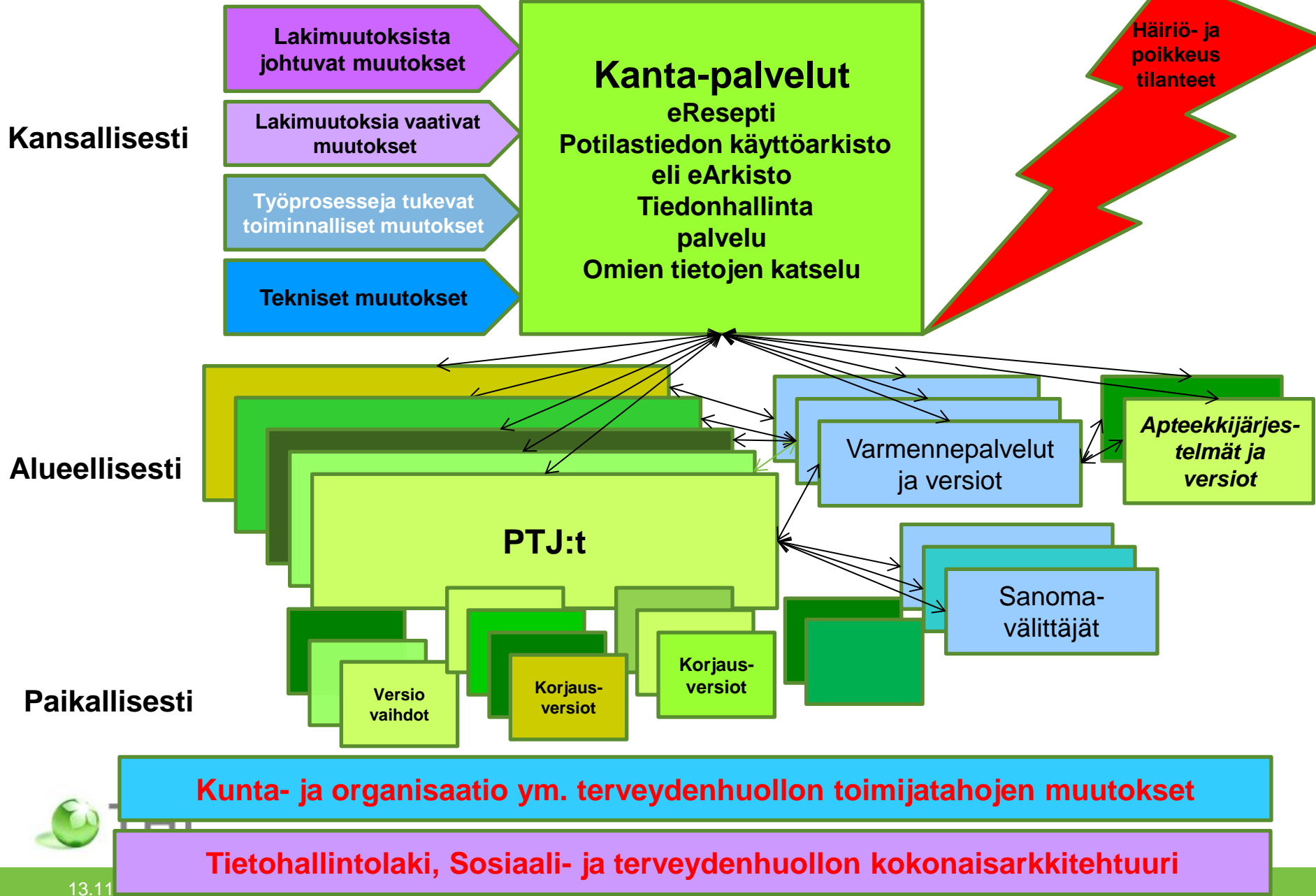
Yksityisen terveydenhuollon sähköisen lääkemääräyksen käyttöönottosuunnitelmat

- **Yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköiden liittyminen** pohjautuu Valviran Valveri-rekisteritietoihin
 - Tiedot viety THL:n sote-rekisteriin
 - Terveydenhuollon toimintayksikön tiloissa toimivat itsenäiset ammattiharjoittajat liittyvät organisaation kautta
- => liittymismallin yksityiskohdat tarkennetaan vielä Kela-THL-yhteistyössä

KanTa- palveluiden muutoshallinta

KanTa-palveluiden muutoshallinnan haaste monitoimijaympäristö ja erilaiset toimintatavat

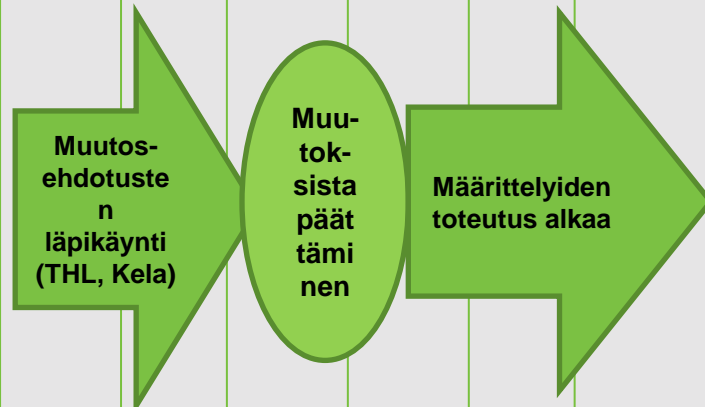
KanTa- palveluiden muutoshallinta

- Sähköisen lääkemääräyksen käyttöönoton aikana luotiin yhteistyössä Kelan kanssa menettelytapa käyttäjien palautteiden kokoamiselle ja käsittelylle
 - 1. vaihe KanTa-palveluiden muutoshallinnan prosessille
 - Tavoitteena
 - Muutosten toteuttaminen vuosikellosyklin mukaan
 - Muutosten ennakointi ja toteuttaminen hallitusti, osana sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisarkkitehtuuria
 - Pyritään paremmin tukemaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaprosesseja

Esimerkki /visio: KanTa-vuosikello, mukailtu: Vuosisyklin aloitus kevät vai syksy?

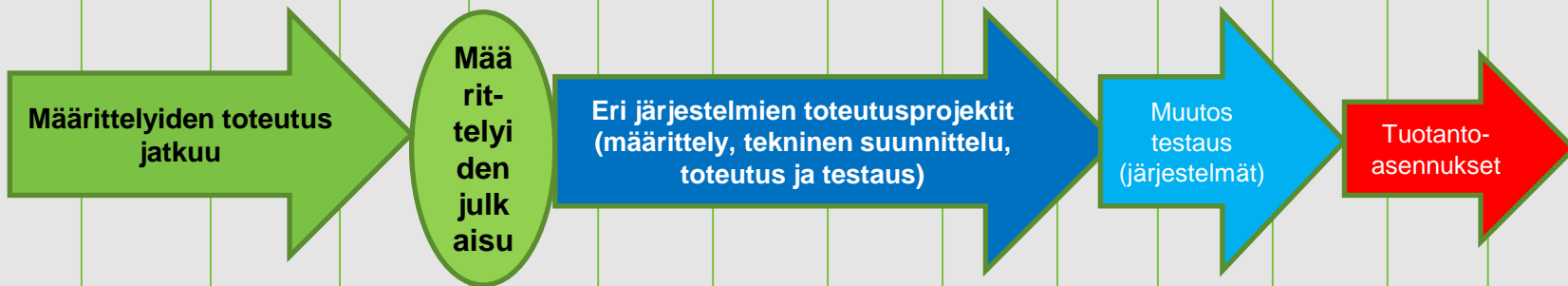
1. vuosi

Tammi Helmi Maalis Huhti Touko Kesä Heinä Elo Syys Loka Marras Joulu

2. vuosi

Tammi Helmi Maalis Huhti Touko Kesä Heinä Elo Syys Loka Marras Joulu

Lähde: Kela KanTa-palvelut

Tavoitteena KanTa- muutosten hallinta "vuosikellorytmissä"

KanTa- muutoshallinta

- Jatkotyöstäminen
 - Muutosten vuosikellomallin prosessien tarkistaminen
 - osana kokonaisarkkitehtuuria
 - Menetelmien kuvaaminen
 - Läpikäynti sidosryhmien kanssa
 - tarkennukset
 - Käyttöönotto
 - KanTa- muutoksenhallinnan menettelyt konkreettisesti käytäntöön Asiakastietolain (159/2007) ja Lain sähköisestä lääkemääräyksestä (61/2007) muutosten toteuttamisen ja jalkauttamisen yhteydessä

Kiitos!

etunimi.sukunimi@thl.fi

Kehittämisehdotukset ja
muutostoiveet osoitteeseen

kantapalvelut@thl.fi